

Udskriftsdato: 19. december 2025

2010/1 BSF 99 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af ombudsmandsloven

Ministerium: Folketinget

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af ombudsmandsloven

Forslagsstillerne opfordrer Folketingets Præsidium til at fremsætte et lovforslag, der ændrer lov om Folketingets Ombudsmand således:

1. Folketingets ombudsmand skal udpeges for en 4-årig periode og kan derefter kun genudpeges for én 4-årig periode mere.
2. Folketingets ombudsmand kan ikke deltage i kommissioner, sagkyndige udvalg m.m., der vedrører emner eller lovgivningsområder, som ombudsmanden i sin udøvelse af embedet skal fortolke og forholde sig til.
3. Hvis en myndighed beslutter ikke at følge Folketingets Ombudsmands henstilling, skal myndigheden over for Folketingets Ombudsmand redegøre for, hvorfor myndigheden ikke følger henstillingen.
4. Beskyttelsen af titlen som ombudsmand ophæves.

Bemærkninger til forslaget

Ved grundlovsændringen i 1953 blev der indsat en ny bestemmelse i grundlovens § 55 om, at »ved lov bestemmes, at Folketinget vælger en eller to personer, der ikke er medlemmer af Folketinget, til at have indseende med statens civile og militære forvaltning«. Den 1. april 1954 begyndte den første ombudsmand sin virksomhed.

Det overordnede formål med Folketingets ombudsmandsinstitution var at sikre »øgede garantier for den rette varetagelse af statens civile og militære forvaltning« jf. den kommenterede grundlov side 270.

Det er efter Enhedslistens opfattelse været afgørende i et demokratisk samfund, at der er kontrol med forvaltningsmyndighederne. En af de vigtigste garantier for denne kontrol har siden 1954 været Folketingets Ombudsmand. Ombudsmandsinstitutionen er derfor en vigtig aktør i vort samfund, og det skal fortsat sikres, at der som nu og fortsat i fremtiden vil være stor respekt omkring selve embedet og de afgørelser/udtalelser, der kommer/træffes herfra. Derfor er det vigtigt hele tiden at holde sig for øje, at lovgivningen er afstemt i forhold til udviklingen, og der i den forbindelse ikke kan stilles spørgsmålstejn ved Folketingets ombudsmandsinstitution.

Maks 8 år

Derfor foreslår Enhedslisten, at en kommende ombudsmand kun kan sidde i 8 år. Det skal ikke gælde for den nuværende ombudsmand, men for dennes efterfølgere. Begrundelsen er, at det er et meget krævende job, der skal nyde stor og bred respekt, og hvor der ikke må kunne stilles nogen spørgsmålstejn ved ombudsmandens habilitet. Hvis ombudsmanden er afhængig af gang på gang at blive genvalgt af et flertal i Folketinget, så vil det kunne få nogen til at stille spørgsmålstejn ved dennes habilitet – uanset om der er grundlag for det eller ej. Det er vigtigt at understrege, at dette ikke skal ses som en kritik af den til enhver tid siddende ombudsmand, men at der er tale om et objektivi habilitetskrav og man derfor skal se på, hvordan visse procedurer som f.eks. det fortløbende genvalg også kan sætte spørgsmålstejn ved ombudsmandens uafhængighed.

Ingen deltagelse i kommissioner

På baggrund af den megen debat, der har været om Folketingets ombudsmands formandspost i Offentlighedskommissionen, der kom med et nyt forslag til en offentlighedslov og netop for at værne om embedet foreslår Enhedslisten, at Folketingets ombudsmand ikke kan deltage i kommissioner, sagkyndige udvalg m.m., der vedrører emner eller lovgivningsområder, som ombudsmanden i sin udøvelse af embedet skal fortolke og forholde sig til, da det jo efterfølgende bliver Folketingets Ombudsmand, der skal fortolke loven.

Redegørelse

Det er helt afgørende for respekten for embedet, at afgørelserne fra Folketingets Ombudsmand også bliver fulgt. Derfor mener Enhedslisten, at det er afgørende at få klarhed over, hvornår dette ikke sker, og hvorfor det ikke sker. Derfor mener Enhedslisten, at der skal fastsættes regler om, at hvis en myndighed beslutter ikke at følge Folketingets Ombudsmand henstilling, så skal myndigheden over for Ombudsmanden redegøre for, hvorfor den ikke følger henstillingen. Herefter skal Ombudsmanden en gang årligt orientere Folketingets Retsudvalg om disse sager.

Opgive beskyttelsen af titlen som ombudsmand

Endvidere mener Enhedslisten ikke, at der er nogen grund til længere at opretholde beskyttelsen af

titlen som ombudsmand. Folketinget har ingen sanktioner, hvis nogen fastholder at anvende titlen ombudsmand, selv om Folketinget har opfordret dem til det. Og det virker ikke som om, brugen af begrebet ombudsmand giver nogen problemer i de lande, hvor man har flere forskellige ombudsmænd for forskellige områder.

Skriftlig fremsættelse

Line Barfod (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af ombudsmandsloven.

(Beslutningsforslag nr. B 99)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.